

การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวก
ในการดำเนินคดีอาญาในต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะทำการศึกษาดังมาตรการทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกในอันที่จะเข้าใจการดำเนินคดีอาญา และวิธีการต่าง ๆ ที่รัฐใช้ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่หูหนวก โดยจะทำการศึกษาเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยเป็นสำคัญโดยเฉพาะความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาและจำเลย และในกรณีของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นคนที่หูหนวก และชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการรับรองคุณวุฒิของล่ามภาษามือ และการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับบรรทัดฐานของล่ามภาษามือ และค่าล่ามภาษามือ รวมทั้งชี้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นมาตรฐานและแนวทางในการป้องกันสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวก และเพื่อให้สิทธิในการสู้คดีอาญาของคนหูหนวกได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกในระหว่างการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมของไทยต่อไป

ปัจจุบันพบว่าประชากรที่ประสบปัญหาในการได้ยินและต้องกลายเป็นคนหูหนวกสนิท (profoundly deaf) มีจำนวนไม่น้อย และความบกพร่องในการได้ยินดังกล่าวก็ยังคงเป็นอุปสรรคและปัญหาของคนหูหนวกอยู่ในขณะนี้ ดังนั้นเมื่อคนหูหนวกตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาก็มักจะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย อย่างไรก็ตามในต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้เป็นสิทธิของคนหูหนวกที่จะมีล่ามในการดำเนินคดีอาญาได้ สิทธิในการมีล่ามของคนหูหนวกได้รับการรับรองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 14 ซึ่งกล่าวไว้ว่า ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งบุคคลถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันขั้นต่ำอย่างเสมอภาคเต็มที่ดังต่อไปนี้

(ก) สิทธิที่จะได้รับแจ้งสภาพและข้อหาแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหาโดยพลันและละเอียดในภาษาซึ่งบุคคลนั้นเข้าใจ

.....

(ง) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาต่อหน้าและสิทธิที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง หรือผ่านทางผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายตามที่เลือกมาเอง สิทธิที่จะได้รับการแจ้งให้ทราบ สิทธินี้ถ้าไม่มีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมาย และสิทธิที่จะมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมาย ซึ่งมีการแต่งตั้งให้ โดยไม่คิดมูลค่า ถ้าบุคคลนั้นไม่อาจบริหารจัดการได้เอง หากจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

.....

(ฉ) สิทธิที่จะขอความช่วยเหลือให้มีล่ามโดยคิดมูลค่า หากไม่อาจเข้าใจ หรือพูดภาษาที่ใช้ในศาล¹

เมื่อพิจารณาถึงรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของคนทุกคนเช่นกัน โดยรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 และ 6 ของสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคลทุกคนที่ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาว่า จะต้องได้รับการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการนิติธรรมทางกฎหมาย อาทิเช่น สิทธิที่จะได้รับการบอกกล่าวถึงลักษณะและสาเหตุของข้อกล่าวหา สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้าม สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากทนาย และสิทธิในการมีล่าม ในกรณีที่ผู้ต้องหาในคดีอาญาเป็นคนหูหนวก และบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 14 (Fourteenth Amendment) ได้บัญญัติว่ามิให้รัฐออกกฎหมายมาวิตรอนสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนแห่งสหรัฐอเมริกา หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายหรือปฏิเสธไม่ให้ความคุ้มครอง โดยเท่าเทียมกันในกฎหมายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งในรัฐ² เนื่องจากที่กระบวนการทางอาญาของสหรัฐอเมริกาเน้นหนักในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพบุคคลจึงได้ให้ความสำคัญกับปัญหาในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลย และปัญหาเรื่องความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาและจำเลยเป็นอย่างดี

¹ Article 14 International Convention on Civil and Political Right, Ian Brownlie, ed. Basic Documents on Human Rights, on Human Rights, (Oxford: Clarendon Press, 1971), p.217.

² วิสาร พันธนะ, "วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐ," คณาพาหะ 25 (กันยายน-ตุลาคม 2521): 41.

มาก และสหรัฐอเมริกาถือว่าทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญถือเป็นทบัญญัติที่สำคัญยิ่งในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และกระบวนการทางอาญาไม่ว่าจะดำเนินการนอกเหนือหรือขัดกับทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งก็หมายความว่า การสูญเสียการได้ยินโดยสิ้นเชิงของจำเลย เมื่อเป็นผลต่อกระบวนการดำเนินคดีอาญานั้นก็ต้องมีผลกระทบต่อความสามารถในการต่อสู้คดีของจำเลยด้วยเช่นกัน ฉะนั้นบุคคลที่หูหนวกเมื่อตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาสมควรต้องได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่บุคคลธรรมดาได้รับ อาทิเช่น สิทธิในการมีทนาย รวมทั้งสิทธิในการมีล่ามด้วย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาและสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ตามกระบวนการนิติธรรมทางกฎหมาย

ในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ล่ามที่รัฐต่าง ๆ นำมาใช้เป็นล่ามภาษามือ และมักใช้ล่ามที่มีความคุ้นเคยกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญา กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายอาญา และอาชญาวิทยาในสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา มีมลรัฐ 39 มลรัฐที่บังคับให้มีล่ามสื่อสารกับผู้ต้องหาในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นคนหูหนวกเสมอ³

---

³มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซน่า [Ariz. Rev. Stat. Ann. 12-242(A) (West Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐอาร์คันซอร์ [Ark. Stat. Ann. 43-2101.1(a) (1977) (enacted 1973)]; มลรัฐแคลิฟอร์เนีย [Cal. Evid. Code 754(b) (West. Supp. 1984) (enacted 1977)]; มลรัฐโคโลราโด [Colo. Rev. Stat. 13-90-201(b) (1973) (enacted 1963)]; มลรัฐคอนเน็กติกัต [Conn. Gen. Stat. Ann. 17-137k(a) (West Supp. 1982) (enacted 1976)]; มลรัฐเดลแวร์ [Del. Code Ann. tit. 10, 8907 (Supp. 1982) (enacted 1976)]; มลรัฐฟลอริดา [Fla. Stat. Ann. 90.6063(2) (West Supp. 1983) (enacted 1980)]; มลรัฐจอร์เจีย [Ga. Code Ann. 99-4002 [24-9-101](a) (Smith-Hurd Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐไอโอว่า [Iowa Code Ann. 622B.2 (West Supp. 1982) (enacted 1980)]; มลรัฐแคนซัส [Kan. Stat. Ann. 75-4352 (Supp. 1982) (enacted 1972)]; มลรัฐเคนตักกี [KY. Rev. Stat. 30A-410 (1980) (enacted 1977)]; มลรัฐแมริแลนด์ [MD. Ann. Code art.27, 623A (1982) (enacted 1986)]; มลรัฐแมสซาชูเซต [Mass. Ann. ch.221, 92A (Law. Co-op. Supp. 1983) (amended 1978)]; มลรัฐมิชิแกน [Mich. Stat. Ann. 28.

1256(1) (Calaghan 1978 & Supp. 1983) (enacted 1955)]; มลรัฐมินนิโซต้า [Minn. Stat. Ann. 611.32 (West Supp. 1984) (enacted 1969)]; มลรัฐมิสซิสซิปปี [Miss. Code Ann. 13-1-16 (Supp. 1983) (enacted 1972)]; มลรัฐมิสซูรี [Mo. Ann. Stat. 546.035(2) (Vernon Supp. 1984) (enacted 1965)]; มลรัฐมอนแทนา [Mont. Code Ann. 49-4-503(1) (1983) (enacted 1979)]; มลรัฐเนบราสก้า [Neb. Rev. Stat. 25.2403(1979) (enacted 1973)]; มลรัฐเนวาด้า [Nev. Rev. Stat. 50.051(1979) (enacted 1979)]; มลรัฐนิวแฮมป์เชอร์ [N.H. Rev. Stat. Ann. 521-A-2 (Supp. 1979) (enacted 1977)]; มลรัฐนิวเม็กซิโก [N.M. Stat. Ann. 38-9-3 (Supp. 1983) (enacted 1979)]; มลรัฐนิวยอร์ก [N.Y. Jud. Law 390 (MaKinney 1983) (enacted 1972)]; มลรัฐรัฐนอร์ทแคโรไลน่า [N.C. Gen. Stat. 8B-2(1981) (enacted 1981)]; มลรัฐนอร์ทดาโคต้า [N.D. Cent. Code 28-33-01(1) (Supp. 1983) (enacted 1979)]; มลรัฐโอไฮโอ [Ohio Rev. Code Ann. 2311.14(A) (Baldwin 1982) (enacted 1973)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [Okla. Stat. Ann. tit. 22, 1278(a) (West 1958) (enacted 1957)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [Okla. Stat. Ann. tit. 63, 409(A) (West Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐโรดไอแลนด์ [R.I. Gen. Laws 8-5-8 (1969) (enacted 1974)]; มลรัฐเทนเนสซี [Tenn. Code Ann. 24-1-103(b) (1) (Supp. 1983) (enacted 1981)]; มลรัฐเท็กซัส [Tex. Code Crim. Proc. Ann. Art. 38.31(a) (Vernon Supp. 1982) (enacted 1979)]; มลรัฐเวอร์จิเนีย [VA. Code 19.2-164.1 (1983) (enacted 1982)]; มลรัฐวอชิงตัน [Wash. Rev. Code Ann. 2.42.030 (Supp. 1983) (enacted 1973)]; มลรัฐเวสต์เวอร์จิเนีย [W.VA. Code 57-5-7(a) (Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐวิสคอนซิน [Wis. Stat. Ann. 885.37 (West Supp. 1983) (enacted 1975)]; มลรัฐไวโอมิ่ง [WYO. Stat. 5-1-109(a) (Supp. 1983) (enacted 1979)]

มีอีก 5 มลรัฐที่ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งล่ามให้กับจำเลยที่พูดภาษาใด
 คุยพินิจของศาลได้แก่ มลรัฐอลาบามา [ALA. Code 12-21-131(1975) (enacted

---

1965)]; มลรัฐฮาวาย [Hawaii Rev.Stat. 606-9(1976)]; มลรัฐเซาธ์แคโรไลนา [S.C. Code Ann. 15-27-110 (law. Co-op. 1976) (enacted 1962)]; มลรัฐยูทาห์ [Utah Code Ann. 77-35-15(b) (1982) (enacted 1953)]; มลรัฐเวสมองต์ [VT. R. Crim. P.28 (1983) (enacted 1973)]. Comment, "Protecting Deaf Suspects' Rights to Proceedings," The Journal of Criminal Law and Criminology, p.170.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในหัวข้อดังจะได้กล่าวต่อไปนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะชี้ให้เห็นว่ามาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่จะเข้าใจการดำเนินคดีอาญาในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมส่งผลต่อผู้ต้องหาและจำเลยที่หุนหวกอย่างไรบ้าง

1. มาตรการคุ้มครองสิทธิที่จะเข้าใจขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

ในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการพัฒนาในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญให้รวมถึงผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่เป็นคนหุนหวกด้วยโดยถือว่าผู้ต้องหาทั่วไป และผู้ต้องหาที่หุนหวกควรจะได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญโดยเท่าเทียมกัน แม้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาจะมีไม่ได้ให้สิทธิโดยเฉพาะเจาะจงกับผู้ต้องหาที่หุนหวกว่าจะต้องมีล่ามภาษามือหรือไม่ อย่างไรก็ตามศาลของสหรัฐได้วางหลักกฎหมายคุ้มครองสิทธิที่จะเข้าใจการดำเนินคดีอาญาไว้ และในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของสหรัฐก็ได้รับประกันไว้ในฉบับที่ 5 (Fifth Amendment) และฉบับที่ 6 (Sixth Amendment) โดยระบุว่าผู้ต้องหาทุกคนจะต้องได้รับความคุ้มครองในระยะต่าง ๆ ของการดำเนินคดีอาญาและมีสิทธิที่จะได้รับความเข้าใจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วย แต่ผู้ต้องหาที่หุนหวกนั้นไม่มีความสามารถทางกายภาพที่จะเข้าใจได้ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากล่ามภาษามือ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องคุ้มครองและป้องกันสิทธิของผู้ต้องหาที่หุนหวกให้ได้รับสิทธิที่จะเข้าใจการดำเนินคดี และสิทธิที่จะเข้าร่วมในการพิจารณาคดีในระหว่างที่ถูกจับกุม ถูกพิจารณาคดี และถูกคุมขัง

ในขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา ผู้เขียนจะแบ่งแยกการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุนหวกตามรัฐธรรมนูญสหรัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อด้วยกัน ดังจะได้กล่าวเป็นลำดับไป

1.1 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่หุนหวกระหว่างถูกจับกุม

ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ได้ยึดหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาโดยเคร่งครัดโดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานของรัฐที่จะเข้าจับกุมสอบสวน และคุมตัวผู้ต้องหาต้องแจ้งสิทธิตามรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐให้กับผู้ต้องหาในกรณีผู้ต้องหาเป็นคนหุนหวก

เจ้าหน้าที่ตำรวจประสบปัญหาหลายประการระหว่างการจับกุม สอบสวน และคุมขังผู้ต้องหาที่หูหนวก เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบอกกล่าวถึงสิทธิเต็มรูปแบบตามแนวคำพิพากษาคดี Miranda ให้เต็มที่และให้ได้ผล ซึ่งหมายความว่าบุคคลที่ได้รับการบอกกล่าวต้องเข้าใจถึงค่าเตือนดังกล่าวนั้น

ในกรณีที่ต้องการสอบสวนผู้ต้องหาที่หูหนวก เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีวิธีการสื่อสารที่เหมาะสม ถ้ามีการตั้งข้อหาเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องหาวิธีชี้แจงถึงลักษณะและสาเหตุของการกล่าวหาที่นั้นด้วย เพราะผู้ต้องหาที่หูหนวกไม่อาจจะเข้าใจภาษาพูดธรรมดาได้ ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องใช้ล่ามภาษามือในตอนจับกุม สอบสวน และนำตัวมาขึ้นศาล การที่จะให้ผู้ต้องหาที่หูหนวกรู้ถึงสิทธิของตนเองนั้น ทั้งผู้ต้องหาที่หูหนวกและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องประสบต่อปัญหาแทบเท่าเทียมกัน⁴

มีหลายมลรัฐในสหรัฐอเมริกา อาทิเช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย กฎหมายการแปลของมลรัฐระบุว่า เจ้าหน้าที่งานที่ทำการจับกุมจะต้องจัดหาล่ามภาษามือที่มีคุณวุฒิจากศาลโดยทันทีสำหรับการสอบสวน เตือนบอกสิทธิให้ทราบ ส่งฟ้องศาล ประกัน ฟังคำพิจารณาหรือการปฏิบัติอื่น ๆ และไม่สามารถที่จะคุมขังผู้ต้องหาที่สามารถประกันตัวได้ขณะรอคอยล่าม และไม่ยอมรับคำตอบ คำพูด หรือคำรับสารพารใด ๆ ที่มีขึ้นก่อนหน้าที่จะมีการใช้ล่าม และคำพูดเหล่านั้นจะไม่รับในชั้นศาล⁵

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴Comment, "Protecting Deaf Suspects' Right to Understand Criminal Proceeding," The Journal of Criminal Law and Criminology Vol.75 No.1, 1984, p.166.

⁵Comment, "Protecting Deaf Suspects' Right to Understand Criminal Proceedings," The Journal of Criminal Law and Criminology, p.171.

กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาในสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นว่า ในสหรัฐอเมริกาปัจจุบันมีมลรัฐ 15 มลรัฐ ได้จัดหาล่ามไว้แปลในระหว่างการจับเพื่อป้องกันสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะได้รับการบอกกล่าวเกี่ยวกับลักษณะและสาเหตุของข้อกล่าวหา^๑ และมีมลรัฐ 3 มลรัฐ ระบุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดหาล่ามเพื่อเตือนผู้ต้องหา

^๑มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซน่า [ARIZ. REV. STAT. ANN 12-242(C) (West Supp. 1983)]; มลรัฐอาร์คันซอ [ARK. STAT. ANN 5-715.1(c) (Supp. 1983)]; มลรัฐโคโรลาโด [Colo. REV. STAT. 13-90-201(d) (1973)]; มลรัฐฟลอริดา [FLA. STAT. ANN 901.245 (West Supp. 1983)]; มลรัฐแคนซัส [KAN. STAT. ANN. 75-4351(e) (1977)]; มลรัฐแคนซัส^๒ [KV. REV. STAT. 30A.400 (2) (1980)]; มลรัฐมินนิโซต้า [MINN. STAT. ANN. 611.32(2) (West Supp. 1984)]; มลรัฐมอนทาน่า [MONT. CODE ANN. 49-4-503(3)(b) (1983)]; มลรัฐนิวแฮมเชอร์ [N.H. REV. STAT. ANN. 521-A:3(Supp. 1979)]; มลรัฐนอร์ทคาโรไลน่า [N.C. GEN. STAT. 8B-29d) (1981)]; มลรัฐนอร์ทดาโกต้า [N.D. CENT. CODE 28-33-02(2)(Supp. 1983)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [OKLA. STAT. ANN tit. 63, 2410(A) (West Supp. 1983)]; มลรัฐโอเรกอน [OR. REV. STAT. 133.515(1) (1981)]; มลรัฐเซาท์ดาโกต้า [S.D. CODIFIED LAWS ANN. 19-3-10(4) (1979)]; มลรัฐเทนเนสซี [TENN.CODE ANN. 241-103(b)(3) (Supp. 1983), นอกจากนั้นกฎหมายการแปลของรัฐจอร์เจียอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ที่ทำการจับกุมสามารถถาม-ตอบโดยให้การเขียนได้ และให้เก็บรักษาคำถามคำตอบนั้นไว้ [GA. CODE ANN. 99-4002(24-1-5) (Supp. 1982)], และกฎหมายการแปลของรัฐฟลอริดา ก็อนุญาตเช่นเดียวกันในกรณีที่ไม่สามารถหาล่ามได้ [FLA. STAT. ANN. 901-245 (West Supp. 1983)]. Ibid., p.172.

ที่ทู่หนวกถึงสิทธิตามคดีตัวอย่าง Miranda โดยเฉพาะ⁷ และมีอีก 8 มลรัฐได้ระบุว่าสิ่งที่ได้
จากสอบสวนผู้ต้องหาที่ทู่หนวก โดยไม่ใช่ล่ามจะไม่ถูกรวมไว้ในหลักฐานการพิจารณาคดีใน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

⁷ มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐออริโซน่า [ARIZ. REV. STAT. ANN. 12-242(C) (West Supp. 1983)]; มลรัฐนอร์นคโไลไรน่า [N.C. GEN. STAT. 8B-2(d) (1981)]; มลรัฐเท็กซัส [TEX. CODE CRIM. PROC. ANN. art. 38.22 (d) (Vernon Supp. 1982)]. Ibid., p.173.

ศาล⁸ และอีก 10 มลรัฐ ระบุว่าให้มีการใช้ล่ามเมื่อหัวหน้าคณะลูกขุนทำการสอบสวนผู้ต้องหา⁹ อย่างไรก็ดีแม้ว่ารัฐจะบังคับให้ใช้ล่ามภาษามือก็ตาม แต่ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้ใช้ล่ามภายหลังการจับกุมซึ่งส่งผลให้ศาลไม่อาจนำคำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่พูดในชั้นสอบสวนมารับฟังในชั้นศาลได้ ผู้เขียนจึงได้หยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างดังนี้ กล่าวคือ

⁸ มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอลาสก้า [ARK. STAT. ANN. 5-715.1(C) (Supp. 1983)]; มลรัฐแคลิฟอร์เนีย [CAL. EVID. CORE 754(f) (West Supp. 1984)]; มลรัฐเคนตักกี [KY. REV. STAT. 30A.400(3) (1980)]; มลรัฐมอนแทนา [MONT. CODE ANN. 49-4-503(3)(c)(1983)]; มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา [N.C. GEN. STAT. 8B-2(d) (1981)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [OKLA. STAT. ANN. tit. 63. 2410(A) (West Supp. 1983)]; มลรัฐเทนเนสซี [TENN. CODE ANN. 24-1-103(b)(S) (Supp. 1983)]; มลรัฐเท็กซัส [TEX. CODE CRIM. PROC. ANN. art. 38.22(3)(d) (Vernon Supp. 1982)]; Ibid.

⁹ มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซนา [ARIZ. REV. STAT. ANN. 12(242(A) (West Supp. 1983)]; มลรัฐฟลอริดา [FLA. STAT. 90-6063(20) (West Supp. 1983)]; มลรัฐจอร์เจีย [GA. CODE ANN. 99-4002 (24-9-101)(a) (Supp. 1982)]; มลรัฐแคนซัส [KAN. STAT. ANN. 75-4351(a) (1977)]; มลรัฐเคนตักกี [KY. REV. STAT. 30A.410(1)(1980)]; มลรัฐมอนแทนา [MONT. CODE ANN. 49-4-503(1) (1983)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [OKLA. STAT. ANN. tit.63. 2409 (A) (West Supp. 1983)]; มลรัฐวอชิงตัน [WASH. REV. CODE ANN. 2.42.030 (Supp. 1983)]; มลรัฐเวสต์เวอร์จิเนีย [W. VA CODE 57-5-7(a) (Supp. 1983)]; มลรัฐไวโอมิ่ง [WYO. STAT. 5-1-109(a) (Supp. 1983)]; นอกจากนี้ยังมีอีก 3 มลรัฐ กำหนดให้ใช้ล่ามในกรณีที่พยานพูดภาษา มลรัฐโคโลราโด [COLO. REV. STAT. 13-90-201(a)(1973)]; PA. R. CRIM. P.209; มลรัฐเซาท์ดาโกต้า [S.D. CODIFIED LAWS ANN. 19-3-10(1)(1979) และมีอีก 2 รัฐได้กำหนดให้มีการใช้ล่ามเมื่อหัวหน้าคณะลูกขุนทำการสอบสวนเช่นกัน มลรัฐโอไฮโอ [OHIO. R. CRIM.P.6(c)]; มลรัฐเวอร์มอนต์ [VT R. CRIM. P.6(c)]. Ibid.

ในคดี State V. Mason¹⁰ ศาลอุทธรณ์ของรัฐโอเรกอนได้ตัดค่าให้การ
ในชั้นสอบสวนโดยไม่นำมาปรับฟังในชั้นศาล เพราะในชั้นสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถ
สื่อสารให้ผู้ต้องหาที่หูหนวกเข้าใจในสิทธิของตนเองได้อย่างเพียงพอ ในคดี Mason ศาล
โอเรกอนให้ exclusionary rule คือศาลจะไม่รับฟังค่าให้การในชั้นสอบสวนที่ไม่ได้รับ
การแปลโดยล่าม ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาที่หูหนวกในอันที่จะได้รับความ
ช่วยเหลือจากล่ามภาษามือ

สิทธิของผู้ต้องหาที่หูหนวกที่จะได้รับค่าบอกกล่าวถึงสิทธิอย่างเต็มที่ และมี
ผลได้นี้ จะต้องได้รับการคุ้มครองจกทุกรัฐ¹¹ ระบบกฎหมายจะให้หลักประกันเกี่ยวกับ
การแปล ล่าม นักภาษาศาสตร์ และระบบกฎหมาย ต้องทำงานควบคู่กันไปในการจัดหาความ
เข้าใจอย่างเต็มที่ และมีผลตามคดีตัวอย่าง Miranda

1.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกเพื่อให้ได้รับความ ช่วยเหลือจากทนาย

ในประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดเตรียมสิ่งจำเป็น
ให้กับจำเลย กล่าวคือ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจับกุมผู้ต้องหาที่หูหนวกและบอกกล่าวถึง
สิทธิอย่างเพียงพอแล้ว ผู้ต้องหาที่หูหนวกอาจใช้สิทธิในการมีทนาย ซึ่งได้รับประกันตาม
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของสหรัฐอเมริกาฉบับที่ 6 (Sixth Amendment) ซึ่งหมายถึงสิทธิที่จะได้
รับการช่วยเหลือ อย่างมีผลในการที่จะได้รับค่าปรึกษาจากทนาย¹² แม้ว่าผู้ต้องหาที่หูหนวก
จะได้รับสิทธิในการมีทนาย แต่ทนายกับผู้ต้องหาที่ไม่อาจสื่อสารระหว่างกันได้ ก็ไม่ได้ช่วยให้
ผู้ต้องหาที่หูหนวกได้รับค่าปรึกษาที่เหมาะสมแต่ประการใด ฉะนั้นล่ามภาษามือจึงมีความจำเป็น
ที่จะต้องมีสำหรับผู้ต้องหาที่หูหนวกในระหว่างปรึกษากับทนายเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ใน
ข้อกล่าวหา

¹⁰State V. Mason, 63 Op. App.811, 822, 633 P.2d 820, 826

¹¹See infra MODEL INTERPRETING STAUTE 4(a).

¹²Miranda, 384 U.S. at 470-73, see Excoobedo V. Illinois, 387 S.478, 488 (1964)

เมื่อระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐ กำหนดให้มีการจัดหา
 ล่ามระหว่างการปรึกษาของทนายกับผู้ต้องหาที่หูหนวกแล้ว กองบรรณาธิการวารสารกฎหมาย
 อาญาและอาชญาวิทยาในสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นว่า ในสหรัฐอเมริกายังมีมลรัฐ 14 มลรัฐ
 ได้ให้ความคุ้มครองโดยการออกกฎหมายคุ้มครองความลับของการแปลคำสนทนาระหว่างการ
 ปรึกษากับทนายกับผู้ต้องหาที่หูหนวก¹³ แต่ยังมีอีกหลายรัฐที่ไม่ได้ออกกฎหมายมาคุ้มครอง
 ความลับในการแปลคำสนทนา

¹³มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซน่า [ARIZ. REV. STAT. ANN. 12-242 (E) (West Supp. 1983)]; มลรัฐฟลอริดา [FLA. STAT. ANN. 90.6063(7) (West Supp. 1983)]; มลรัฐไอโอวา [IOWA CODE ANN. 622 B-6 (West Supp. 1982)]; มลรัฐเคนตักกี [KY. REV. STAT. 30A.430 (1980)]; มลรัฐมินิโซต้า [MINN. STAT. ANN. 611.33(4) (West Supp. 1984)]; มลรัฐเนวาด้า [NEV. REV. STAT. 50.053 (1979)]; มลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ [N.H. REV. STAT. ANN. 521 -A:11 (Supp. 1979)]; มลรัฐนิวเม็กซิโก [N.M. STAT. ANN. 38-9-10) (Supp. 1983);] มลรัฐนอร์ทแคโรไลน่า [N.C. GEN. STAT. 8B-5(1981)]; มลรัฐเนวาด้า [N.D.CENT. CODE 28.33.06 (Supp. 1983)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [OKLA. STAT. ANN. tit. 63, 2414 (West Supp. 1983)]; มลรัฐเทนเนสซี [TENN. CODE ANN. 24-1-103(f) (Supp. 1983)]; มลรัฐเวอร์จิเนีย [VA. CODE 19.2-164.1 (1983)]; มลรัฐวิสคอนซิน [WIS. STAT. ANN. 905.015 (West Supp. 1983)] กฎหมายในส่วนของรัฐเคนตักกีเป็นกฎหมายของรัฐหนึ่งที่เขียนได้ดีที่สุด กล่าวคือ คนทุกคนที่ทำหน้าที่เป็นล่ามในสถานการณ์เกี่ยวกับการจับกุม กักขัง หรือในระบอบอื่นในการดำเนินคดีอาญา หรือคดีแพ่ง หรือเกี่ยวกับคนหูหนวก... จะไม่ได้รับการวินิจฉัยให้เป็นพยานเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการสนทนาระหว่างจำเลยกับทนาย และล่ามไม่มีสิทธิที่จะเปิดเผยคำแปลคำสนทนานั้น [KY. REV. STAT. 30-A.430(1980)] Comment, "Protecting Deaf Suspects' Right to Understand Criminal Proceeding," The Journal of Criminal Law and Criminology, p.180.

1.3 การคุ้มครองสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานในศาลของผู้ต้องหาและจำเลยที่

หูหนวก

การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกนั้นมีรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของสหรัฐ ฉบับที่ 6 โดยคำพิพากษาศาลสูงของสหรัฐให้ถือว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยทุกคน รวมถึงผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกด้วยโดยชี้ให้เห็นว่าจำเลยที่หูหนวกเหมือนกับจำเลยที่พูดภาษาต่างประเทศ ฉะนั้นการที่จะให้จำเลยเข้าใจการถามพยานหรือการซักพยานจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคุ้มครองสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 อาทิเช่น ในคดี *Carcia v. State* ศาลอุทธรณ์ของมลรัฐเท็กซัสได้วินิจฉัยว่าการที่ศาลชั้นต้นได้ปฏิเสธสิทธิในการมีล่ามสำหรับจำเลยที่พูดภาษาสเปนนั้นถือว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจในทางที่ผิด เนื่องจากว่าถ้าจำเลยไม่มีล่ามหรือทนายแล้วจำเลยจะไม่สามารถรับรู้หรือเข้าใจการสืบพยานเลย ฉะนั้นสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้ามก็ไม่เกิดขึ้นด้วย และศาลอุทธรณ์ของมลรัฐเท็กซัสยังได้ระบุอีกว่า สิทธิในการเผชิญหน้า (Confrontation) ให้หมายรวมถึงการซักพยานด้วย (Cross-Examination) ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นสำหรับจำเลยที่จะต้องเข้าใจในสิ่งที่พยานพูด และทำนองเดียวกันในคดี *United States ex rel Negron v. New York* ซึ่งศาลในคดีนี้ได้กล่าวไว้ว่า จำเลยที่หูหนวกก็เหมือนกับจำเลยที่พูดภาษาต่างประเทศ เพราะสิทธิของจำเลยที่หูหนวกตามรัฐธรรมนูญที่จะได้เผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้ามจะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อจำเลยนั้นเข้าใจการซักพยาน ฉะนั้นระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องคุ้มครองสิทธิในการเข้าใจการซักพยานของจำเลยที่หูหนวกก็โดยการจัดหาล่ามภาษามือให้

ในปัจจุบันมีมลรัฐ 44 มลรัฐ ได้ดำเนินการออกกฎหมายในรูปของรัฐบัญญัติ โดยการออกกฎหมายกำหนดให้มีการจัดหาล่ามในการดำเนินคดีอาญาสำหรับจำเลยที่หูหนวก โดยที่กฎหมายรัฐบัญญัติส่วนใหญ่กำหนดให้ศาลเป็นผู้จัดหาล่ามให้สำหรับจำเลยที่หูหนวก¹⁴

¹⁴Comment, "Protecting Deaf Suspect's Right to Understand Criminal Proceeding," The Journal of Criminal Law and Criminology, p.170.

1.4 การเชี่ยวชาญความไม่สามารถในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาและจำเลยที่

หูหนวก

การพิจารณาของศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หูหนวกสมควรที่จะมีล่ามภาษามือหรือไม่ ศาลจะมุ่งพิจารณาที่ธรรมชาติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หูหนวกในการเข้าใจกระบวนการทางคดีอาญา ในทางปฏิบัติแล้วล่ามภาษามือจะเป็นผู้บรรเทาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกในการดำเนินคดีอาญา อีกทั้งช่วยเหลือผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกให้สามารถเข้าใจการดำเนินคดีอาญาและสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้จะมีการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ก็ตาม การมีล่ามภาษามือก็ไม่เป็นการแก้ปัญหาของคนหูหนวกเสมอไป เพราะมีคนหูหนวกที่ไม่เข้าใจภาษามืออีกมาก และในคดีดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไรกับบุคคลเหล่านี้¹⁵ ตัวอย่างนี้ได้เกิดขึ้นแล้วในคดี *People v. Lang*¹⁶ ซึ่งในคดีนี้ Lang เป็นจำเลยที่หูหนวกและเป็นผู้ซึ่งไม่มีทักษะในการสื่อสารและไม่มีความรู้ภาษามือ ซึ่งความไม่สามารถในการสื่อสารจึงส่งผลให้ Lang ไม่สามารถต่อสู้คดีได้และการที่ Lang ไม่สามารถต่อสู้คดีได้ส่งผลให้ Lang ถูกคุมขังในระหว่างรอการพิจารณาเป็นเวลา 4 ปี เพื่อรอความพร้อมของ Lang ที่จะต่อสู้คดีต่อไป ในคดีนี้ศาลสูงของมลรัฐอิลลินอยส์ได้ให้เหตุผลที่ต้องคุมขัง Lang ไว้ระหว่างรอการพิจารณาว่า การที่ Lang ไม่สามารถต่อสู้คดีได้ก็เสมือนว่า Lang เป็นบุคคลที่ป่วยทางจิตจำต้องเฝ้ารักษาโดยใช้ระยะเวลาช่วงที่ถูกคุมขังเรียนรู้และฝึกภาษามือควบคู่กันไป

แต่อย่างไรก็ดีศาลมลรัฐอิลลินอยส์ได้ยอมรับว่า การที่พิสูจน์ว่าจำเลยที่หูหนวกในคดีอาญาเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี ทำให้เกิดปัญหาพิเศษสำหรับระบบยุติธรรมในคดีอาญาขึ้น กล่าวคือกรณีที่พบว่าจำเลยที่หูหนวกเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดีอาญานั้นจะส่งผลให้จำเลยในคดีอาญาถูกกักขังไว้อย่างไม่มีการกำหนดเป็นระยะเวลาแน่นอน ซึ่งในทางกลับกันถ้าจำเลยที่หูหนวกนี้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะต่อสู้คดี จำเลยที่หูหนวกนั้นก็สามารที่จะต่อรองขอรับโทษที่เบากว่า หรืออาจจะได้รับการปล่อยตัวในทันทีหรืออาจถูกทำทัณฑ์บน

¹⁵ Incompetency to Stand Trial, 81 HARV. L. REV. 454, 4 a (1967).

¹⁶ *People v. Lang*, 26 ILL. App., 3d 648, 325 N.E. 2d 305, 311 (1975)

อย่างไรก็ดี แม้มลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาจะได้กำหนดกฎหมายภายในไว้เพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ต้องหาและจำเลยที่หนวกก็ตาม แต่รัฐบัญญัติก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาและจำเลยที่หนวกมากพอสมควร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาที่ว่าจำเลยที่หนวกนั้นต้องถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาเพื่อใช้เวลาที่ถูกคุมขังเรียนรู้และฝึกภาษาเมื่อโดยไม่มีกำหนดเวลาจนกว่าจำเลยที่หนวกนั้นจะสามารถสื่อสารได้

2. การรับรองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หนวกในอันที่จะเข้าใจการดำเนินคดีอาญา

เพื่อคุ้มครองสิทธิในการมีล่ามภาษามือสำหรับทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาของผู้ต้องหาและจำเลยที่หนวกจะไร้ความสามารถถ้าปราศจากกลไกที่มีประสิทธิภาพของรัฐและระบบกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลกลางในอันที่จะใช้สิทธินั้น กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาในสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลกลางและมลรัฐอีก 44 มลรัฐ¹⁷ ได้ออกกฎหมายเพื่อที่จะใช้และป้องกันสิทธิในการมีล่ามของผู้ต้องหาและจำเลยที่

¹⁷มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซน่า [ARIZ. REV. STAT. ANN. มาตรา 12-242(A)(West Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐอลาสก้า [ARK. STAT. ANN. มาตรา 43-2101.1(a)(1977) (enacted 1973)]; มลรัฐแคลิฟอร์เนีย [CAL EVID. CODE 754(b) (West Supp. 1984) (enacted 1977)]; มลรัฐโคโลราโด [COLO. REV. STAT. มาตรา 13-90-20(b)(1973) (enacted 1963)]; มลรัฐคอนเนคติกัต [CONN. GEN. STAT. ANN. มาตรา 17-137k(a) (West Supp. 1982) (enacted 1976)]; มลรัฐเดลาแวร์ [DEL. CODE ANN. tit. 10 มาตรา 8907 (Supp. 1982) (enacted 1976)]; มลรัฐฟลอริดา [FLA. STAT. ANN. มาตรา 90.6063(2) (West Supp. 1983) (enacted 1980)]; มลรัฐจอร์เจีย [GA. CODE ANN. 99-4002 [24-9-101](a) (Supp. 1982) (enacted 1974)]; มลรัฐอิลลินอยส์ [ILL. STAT. ANN. ch. มาตรา 110.8-1402 (Smith-Hurd Supp. 1983) (enacted 1982)]; มลรัฐไอโอวา [IOWA CODE ANN. มาตรา 622B.2 (West Supp. 1982) (enacted 1980)]; มลรัฐแคนซัส [KAN. STAT. ANN. มาตรา 75-4352 (Supp. 1982) (enacted 1972)]; มลรัฐเคนตักกี [KY. REV. STAT.

มาตรา 30A-410(1980) (enacted 1976)]; มลรัฐลอสแอนเจลิส [LA. REV. STAT. ANN. tit. มาตรา 5, 48(2)(A) (Supp. 1983) (enacted 1977)]; มลรัฐแมรี่แลนด์ [MD ANN. CODE art. 27, 623A(1982) (enacted 1968)]; มลรัฐแมสซาชูเซตส์ [MASS ANN LAWS ch. มาตรา 221, 92A (Law. Co-op. Supp. 1983) (Amended 1978)]; มลรัฐมิชิแกน [MICH. STAT. ANN. มาตรา 28.1256(1) (Callaghan 1978 & Supp. 1983) (enacted 1955)]; มลรัฐมินนิโซต้า [MINN. STAT. ANN. มาตรา 611.32 (West Supp. 1984) (enacted 1969)]; มลรัฐมิสซิสซิปปี [MISS CODE ANN. มาตรา 13-1-16 (Supp. 1983) (enacted 1972)]; มลรัฐมิซซูรี [MO. ANN. STAT. มาตรา 546.035(2) (Vernon Supp. 1984) (enacted 1965)]; มลรัฐมอนแทนา [MONT. CODE ANN. 49-3-503(1)(1983) (enacted 1979)]; มลรัฐเนบราสก้า [NEB. REV. STAT. มาตรา 25.2403(1979) (enacted 1973)]; มลรัฐเนวาด้า [NEV. REV. STAT. มาตรา 50.051(1979) (enacted 1979)]; มลรัฐนิวแฮมป์เชอร์ [N.H. REV. STAT. ANN. มาตรา 521-A-2 (Supp. 1979) (enacted 1977)]; มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ [N.J. STAT. ANN. 17:27 (Supp. 1983) (enacted 1979)]; มลรัฐนิวยอร์ก [N.Y. JUD. LAW 390 (MEKINNEY 1983) (enacted 1972)]; มลรัฐนอร์ทแคโรไลน่า [N.C. GEN. STAT. มาตรา 8B-2(1984) (enacted 1981)]; มลรัฐนอร์ทดาโคต้า [N.D. Cent. Code มาตรา 28-33-01(1) (Supp. 1983) (enacted 1979)]; มลรัฐโอไฮโอ [OHIO REV. CODE ANN. มาตรา 2311.14(A) (Baldwin 1982) (enacted 1973)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [OKLA. STAT. ANN. tit มาตรา 22, 1278(a) (West 1958) (enacted 1957)]; มลรัฐโอกลาโฮมา OKLO. STAT. ANN. tit. มาตรา 63-409 (A) (West Supp. 1983)]; มลรัฐไรต์ไอแลนด์ [R.I. GEN LAWS มาตรา 8-5-8 (1969) (enacted 1974)]; มลรัฐเทนเนสซี [TENN. CODE ANN. มาตรา 4-1-103 (b)(1) (Supp. 1983) (enacted 1981)]; มลรัฐเท็กซัส [TEX. CODE CRIM. PROC. ANN. art. มาตรา 38.3(a) (Vernon Supp. 1982)](enacted 1979)]; มลรัฐเวอร์จิเนีย [VA. CODE มาตรา 19.2-164.1(1983) (enacted 1973)]; มลรัฐเวสต์เวอร์จิเนีย [W.VA. CODE มาตรา 57-5-7(a) (Supp. 1983) (enacted

---

1982)]; มลรัฐวิสคอนซิน [WIS. STAT. ANN. มาตรา 885.37 (West Supp. 1983) (enacted 1979)]; มลรัฐไวโอมิ่ง [WYO. STAT. 5-1-109(a) (Supp. 1983) (enacted 1979)]; ALA. CODE มาตรา 12-21-131(1975) (enacted 1965)]; มลรัฐฮาวาย [HAWAII REV. STAT. มาตรา 606-9(1976)]; มลรัฐเซาท์แคโรไลนา [S.C. CODE ANN. มาตรา 15-21-110(LAW co-op. 1976) (enacted 1962)]; มลรัฐยูทาห์ [UTAH CODE ANN. มาตรา 77-35-15(b)(1982) (enacted 1953)]; มลรัฐเวอร์มอนต์ [VT. R. CRIM. P.28(1983) (enacted 1973)].

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หูหนวกไว้ โดยในปี ค.ศ.1978 สภาได้มีมติยอมรับร่างกฎหมายที่มีชื่อว่า The Bilingual Hearing and Speech Impaired Court Reporter Act, 28 U.S.C. มาตรา 827 (Supp. 1983) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการใช้ล่ามภาษามือที่มีคุณสมบัติกับคนหูหนวกในการดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญา และมลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาก็ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายการแปลไว้ อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐวอชิงตัน¹⁸ กฎหมายการแปลของมลรัฐมอนทานา¹⁹ กฎหมายการแปลของมลรัฐเนบราสก้า²⁰ กำหนดว่า รัฐมีนโยบายที่จะให้ความคุ้มครองสำหรับสิทธิตามรัฐธรรมนูญของคนหูหนวกหรือบุคคลที่ไม่สามารถเข้าใจหรือสื่อภาษาพูดได้เนื่องจากสูญเสียการได้ยิน โดยรัฐจะจัดหาล่ามภาษามือไว้ให้สำหรับคนหูหนวกเหล่านั้นสำหรับการดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเต็มที่

วิชานินพนธ์นี้พบว่าเงื่อนไขในการจัดหาล่ามสำหรับคนหูหนวกเมื่อตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญานั้น แบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้

1. เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดหาล่ามให้ ซึ่งมีอยู่ 39 มลรัฐ ที่ได้ดำเนินการออกกฎหมายในรูปรัฐบัญญัติกำหนดให้รัฐจัดหาล่ามสำหรับคนหูหนวกที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐนอร์ทแคโรไลนา²¹ กำหนดว่า เจ้าพนักงานที่ทำการจับกุมจะต้องจัดหาล่ามภาษามือที่มีคุณสมบัติจากศาลที่เหมาะสมโดยทันทีสำหรับการสอบสวน เพื่อบอกสิทธิให้ทราบ ส่งฟ้องศาล ประกัน ฟังคำพิพากษาคดีหรือในการปฏิบัติการอื่น ๆ และไม่สามารถที่จะคุมขังผู้ต้องหาที่สามารถประกันตัวได้ขณะรอคอยล่าม และไม่ยอมรับฟังคำรับสารภาพใด ๆ ที่มีขึ้นก่อนหน้าที่จะมีการใช้ล่าม และคำรับสารภาพเหล่านั้นจะไม่รับฟังในชั้นศาล กฎหมายการแปลของมลรัฐโอกลาโฮมา²² กำหนดว่า ผู้ต้องหาคือคนหูหนวกและเป็นใบ้ในคดีอาญาทุกคนจะได้รับความช่วยเหลือจากล่ามก่อนการสอบสวน และภายหลังการจับกุม โดยศาลจะส่งล่ามและเจ้าหน้าที่ของศาลไปคอยช่วยเหลือ และค่าใช้จ่ายการโคของผู้ต้องหาจะสามารถนำไปใช้ในชั้นศาลได้ก็ต่อเมื่อผ่านการแปลโดยล่ามภาษามือมาแล้วเท่านั้น เป็นต้น

¹⁸ WASH. REV. CODE ANN. มาตรา 2.42.010 (Supp.1983).

¹⁹ MONT. CODE ANN. มาตรา 49-4-501(1983).

²⁰ NEB REV. STAT. มาตรา 25-2401 (1981).

²¹ N.C. GEN. STAT. มาตรา 8B-2(d) (1981).

²² OKLA. STAT. ANN. tit.63, 2407-2415(West Supp. 1983).

2. เมื่อปรากฏหลักฐานว่าจำเลยเป็นคนหูหนวก โดยศาลจะให้คนหูหนวกได้รับการทดสอบอาการหูหนวกก่อน และเมื่อปรากฏว่าหูหนวกจริง ศาลก็จะดำเนินการจัดหาล่ามให้ อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐนอร์ทดาโกต้า²³ กฎหมายการแปลของมลรัฐนิวแม็กซิโก²⁴ และกฎหมายการแปลของรัฐเทนเนสซี²⁵ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของศาลที่จะจัดให้คนหูหนวกได้รับการทดสอบอาการหูหนวกอย่างมีเหตุผล และอยู่ในดุลยพินิจของศาลว่าคนหูหนวกนั้นสมควรได้รับความช่วยเหลือจากล่ามภาษามือหรือไม่

อย่างไรก็ตามมีกฎหมายของบางมลรัฐที่กำหนดให้คนหูหนวกต้องร้องขอให้รัฐจัดหาล่าม และขณะเดียวกันก็ให้อยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะให้คนหูหนวกได้รับการทดสอบอาการหูหนวกด้วยหรือไม่ก็ได้ อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐนิวแม็กซิโก กฎหมายการแปลของมลรัฐเทนเนสซี เป็นต้น

3. เมื่อจำเลยที่หูหนวกร้องขอ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดหาล่ามให้โดยมีกฎหมายการแปลของหลายมลรัฐได้กำหนดระยะเวลาในการร้องขอล่ามไว้ อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐอลาบามา²⁶ กำหนดว่า ให้คนหูหนวกร้องขอล่ามต่อศาลภายใน 30 วัน ก่อนการพิจารณาคดี กฎหมายการแปลของมลรัฐฟลอริดา²⁷ กำหนดว่า ให้คนหูหนวกร้องขอล่ามต่อศาลภายใน 5 วันก่อนการพิจารณา กฎหมายการแปลของมลรัฐไอโอวา²⁸ กำหนดว่า ให้คนหูหนวกร้องขอล่ามต่อศาลภายใน 3 วัน หลังจากได้รับหมายศาล กฎหมายการแปลของมลรัฐนิวแม็กซิโก²⁹ กำหนดว่า ให้คนหูหนวกร้องขอล่ามต่อศาลภายใน 14 วันก่อนวันพิจารณา กฎหมายการแปลของมลรัฐเท็กซัส กำหนดให้เพียงแต่ว่าคนหูหนวกจะต้องร้องขอล่ามเมื่อปรากฏตัวต่อหน้าศาล

²³ N.D. Cent. CODE มาตรา 28-33-03 (Supp. 1983).

²⁴ N.M. STAT. ANN. มาตรา 38-9-6 (Supp. 1983).

²⁵ TENN. CODE ANN. มาตรา 24-1-103(d) (Supp. 1983).

²⁶ ALA. CODE มาตรา 12-21-133 (1975).

²⁷ FLA. STAT. ANN. มาตรา 90.6063.

²⁸ IOWA. CODE ANN. มาตรา 622B-3 (West Supp. 1983).

²⁹ N.M. STAT. ANN. มาตรา 38-9-6 (Supp. 1985)

ในการร้องขอล่านั้นกฎหมายการแปลของมลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ศาลร้องขอล่ามจากหน่วยงานของรัฐหรือจากสมาคมคนหูหนวก อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐมิซซูรี³⁰ กำหนดให้ศาลร้องขอล่ามจากโรงเรียนสอนคนหูหนวก กฎหมายการแปลของรัฐนิวแฮมป์เชอร์³¹ กำหนดให้ศาลร้องขอล่ามจากกระทรวงศึกษา และสมาคมคนหูหนวกของรัฐ กฎหมายการแปลของมลรัฐนิวแม็กซิโก³² กำหนดให้ศาลร้องขอล่ามจากหน่วยงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งรัฐ

แม้ว่ากฎหมายการแปลของมลรัฐส่วนใหญ่ ในสหรัฐอเมริกาจะได้กำหนดและรับรองสิทธิของคนหูหนวกในการมีล่ามภาษามือไว้ก็ตาม แต่ก็ยังมีกฎหมายการแปลของบางมลรัฐที่อนุญาตให้คนหูหนวกสละสิทธิที่จะมีล่ามภาษามือได้โดยอยู่ในเงื่อนไขที่ว่า ต้องได้รับความเห็นชอบจากทนาย หรือจากศาลก่อนเท่านั้น อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐโอกลาโฮมา³³ กำหนดว่า คนหูหนวกสามารถสละสิทธิที่จะมีล่ามเป็นลายลักษณ์อักษรได้โดย จะต้องผ่านการเห็นชอบจากทนายและศาล กฎหมายการแปลของมลรัฐเวอร์จิเนีย³⁴ กำหนดว่า คนหูหนวกสามารถสละสิทธิที่จะมีล่ามเป็นลายลักษณ์อักษรโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากทนายเสียก่อน เป็นต้น

สรุปได้ว่าผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกทุกคนในสหรัฐอเมริกาย่อมมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาเท่ากับบุคคลทั่วไปในอันที่จะได้เข้าใจในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา และนั่นล่ามภาษามือจึงถือว่ามี ความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนหูหนวกเมื่อตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ทั้งนี้เพื่อจะเข้าใจและทราบถึงสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิที่จะได้รับการแจ้งถึงลักษณะของข้อกล่าวหา สิทธิที่จะไม่ให้การปรีกปร่าตนเอง สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น และเพื่อคุ้มครองสิทธิเหล่านี้รัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐได้ออกกฎหมายที่มีรูปแบบและสาระสำคัญใกล้เคียงกัน แต่หากมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปบ้าง

³⁰MO. ANN. STAT. มาตรา 546.035(2) (Vernon Supp. 1984).

³¹N.H. REV. STAT. ANN. มาตรา 521-A: 7 (Supp.1979).

³²N.M. STAT. ANN. มาตรา 39-9-7 (Supp. 1983).

³³OKLA. STAT. ANN. tit. มาตรา 63 2410(B) (West Supp. 1983).

³⁴VA. CODE มาตรา 19.2-164.1(1983).

3. ความจำเป็นในการกำหนดคุณสมบัติของล่ามภาษามือ จรรยาบรรณของล่ามภาษามือ และ ค่าล่ามภาษามือ

คนหูหนวกเมื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบกฎหมายก็มักจะเผชิญหน้ากับอุปสรรคทางการสื่อสาร ดังนั้นกฎหมายของมลรัฐต่าง ๆ และรัฐบาลกลางจึงได้พยายามแก้ไขข้อขัดข้องต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยการใช้ล่ามที่มีคุณสมบัติในขณะที่ความบังเกิดผลของการสื่อสารและการรับรองสิทธิทางรัฐธรรมนูญของคนหูหนวกเหล่านี้มีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา แต่ในเรื่องของล่ามภาษามือยังมีข้อจำกัดอยู่เฉพาะในกรณีการดำเนินคดีอาญาของศาลในหลาย ๆ มลรัฐ อย่างไรก็ตามก็มีความเท่าเทียมกันในระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต้องไม่ครอบคลุมเพียงแต่คนหูหนวกที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ในกระบวนการทางอาญาเท่านั้น แต่ควรรวมถึงคนหูหนวกในคดีแพ่งด้วย

ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของสหรัฐ ค.ศ.1973 ข้อ 504³⁵ ได้กำหนดให้ผู้บังคับใช้กฎหมาย อันได้แก่ กรมตำรวจ ศาล และราชทัณฑ์ เป็นผู้จัดหาล่ามภาษามือที่มีคุณสมบัติ (qualified signed language interpreter) สำหรับคนหูหนวก ฉะนั้นจึงเป็นการวางหลักประกันในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและคนหูหนวก ดังนั้นเมื่อคนหูหนวกใช้ภาษามือแบบอเมริกัน (American Sign Language) ในการสื่อสาร ค่าจำกัดความของคำว่า "ล่ามที่มีคุณสมบัติ" ก็ต้องหมายถึงความถึงล่ามภาษามือที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารในภาษามือแบบอเมริกัน และถือเป็นการรับประกันผลชอบของผู้บังคับใช้กฎหมายที่จะกำหนดลงไปว่าคนหูหนวกเลือกใช้ภาษามือแบบอเมริกันหรือภาษามือแบบอังกฤษ (Signed English)

ล่ามภาษามือถือว่ามีค่าจำเป็นสำหรับคนหูหนวกในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา ซึ่งเป็นการรับประกันสิทธิของคนหูหนวกตามรัฐธรรมนูญสหรัฐ ความจำเป็นสำหรับการใช้ล่ามภาษามือที่มีคุณสมบัติจึงเริ่มทันทีเมื่อถูกจับ แต่ในกรณีที่ผู้บังคับใช้กฎหมายคือเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นไม่สามารถที่จะจัดหาล่ามภาษามือได้ในขณะนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการจับกุมจะต้องบอกกล่าวถึงสิทธิตามคดี Miranda ให้แก่ผู้ถูกจับทราบซึ่งต้องใช้แบบฟอร์มการพิมพ์ ซึ่งแบบฟอร์มดังกล่าวต้องแนะนำผู้ถูกจับว่ากฎหมายให้สิทธิผู้ถูกจับซึ่งเป็นคนหูหนวกมีล่ามภาษามือได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และกฎหมายให้สิทธิที่จะไม่ต้องพูดอะไรจนกว่าล่าม

³⁵ The Rehabilitation Act section 504 ค.ศ.1973

จะปรากฏตัว³⁶

นอกจากนี้กองบรรณาธิการของวารสารกฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาใน
สหรัฐได้ชี้ให้เห็นว่า ยังมีมลรัฐหลายมลรัฐได้ออกกฎหมายพิเศษโดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ
จัดหาลำโพงที่มีคุณภาพให้แก่คนหูหนวกในทันทีที่ถูกจับ³⁷ อาทิเช่น ในมลรัฐมิชิแกนสมาชิก สภา-
นิติบัญญัติได้ตรา "พระราชบัญญัติล่ามสำหรับคนหูหนวก" Deaf Persons' Interpreter
Act ค.ศ.1982

จากการศึกษาพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติบัญญัติล่าม
สำหรับคนหูหนวก มีขอบเขตกว้างขวางและก่อให้เกิดสิทธิสำหรับคนหูหนวก³⁸ กล่าวคือ
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง³⁹ อีกทั้งได้กำหนดให้แต่งตั้ง

³⁶Larry J.E. Elain Gardner and Ey DuBow, Rights of the Deaf,
(Februry 1981), p.40.

³⁷มลรัฐเหล่านี้ได้แก่ มลรัฐอริโซน่า [Ariz. Rev. Stat. Ann. 2-242(C)
(West Supp. 1983)]; มลรัฐอลาสกา [Ark. Stat. Ann. 5-715.1(c) (Supp.
1983)]; Clol. Rev. Stat. 13-90-201(d) (1973)]; มลรัฐฟลอริดา [Fla.
Stat. Ann. 901-245 (West Supp. 1983)]; มลรัฐแคนซัส [Kan. Stat. Ann.
75-4351(e) (1977)]; มลรัฐเคนตักกี [Ky. Rev. Stat. 30A. 400(2) (1980)];
มลรัฐมินโซต้า [Minn. Stat. Ann. 611.32(2) (West Supp. 1984)]; มลรัฐ
มอนทรีออล [Mont. Code Ann. 49-4-503(3)(b)]; มลรัฐนิวแฮมเชียร์ [N.H. Rev.
Stat. Ann. 521-A:3 (Supp. 1979)]; มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา [N.C.Gen.Stat. 8B-2
(d) (1981)]; มลรัฐนอร์ทดาโกต้า [N.D. Cent. Code 28-33-02(2) (Supp.
1983)]; มลรัฐโอกลาโฮมา [Okla. Stat. Ann. tit. 63, 24-1-103(b) (West
Supp. 1983)]; มลรัฐโอเรกอน [Or. Rev. Stat. C133.515(1)(1981)]; มลรัฐ
เซาท์ดาโกต้า [S.D. Codified Laws Ann. 19-3-10(4) (1979)]; มลรัฐเทนเนสซี
[Tenn. Code Ann. 24-1-103(b)(3) (Supp. 1983)].

³⁸Patricia A. Stamber, "Eliminating the Silent Hearing,"
Michigan Bar Journal (January 1987), p.51.

³⁹MCLA 393.502(d); MSA 17.55 (102)(d)

ล่ามภาษามือที่มีคุณวุฒิเมื่อคนหูหนวกมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะในฐานะโจทก์ จำเลย หรือพยาน⁴⁰ อีกทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานที่ได้รับการแต่งตั้ง อาทิเช่น ศาล มีอำนาจแต่งตั้งล่ามที่มีคุณวุฒิ และการเลือกล่ามที่เหมาะสมซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบและพื้นฐานการสื่อสารของคนหูหนวก ในมลรัฐโคโรลาโดได้มีกฎหมายการแปลที่กำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งล่ามที่มีคุณวุฒิสำหรับคนหูหนวกและเป็นใบ้ในกรณีดังต่อไปนี้⁴¹

- a) ในระหว่างการพิจารณาของคณะลูกขุน เมื่อพยานเป็นคนหูหนวกหรือเป็นใบ้หรือทั้งสองอย่าง
- b) ในระหว่างการพิจารณาของศาลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนหูหนวกหรือเป็นใบ้ หรือทั้งสองอย่าง ถ้าการพิจารณาดังกล่าวจะทำให้บุคคลนั้นถูกคุมขังหรือถูกลงโทษ
- c) ในระหว่างการพิจารณาก่อนที่คณะกรรมการ ตัวแทน หรือมีผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตของรัฐ หรือหน่วยงานทางการเมืองใด เมื่อคู่ความหลักที่ได้รับความสนใจอยู่คือ คนหูหนวกหรือเป็นใบ้หรือทั้งสองอย่าง
- d) เมื่อคนหูหนวกหรือเป็นใบ้หรือทั้งสองอย่างถูกจับ โดยข้อกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายอาญาของรัฐหรือหน่วยงานย่อยของการเมืองใด ๆ ซึ่งต้องแต่งตั้งก่อนที่จะมีความพยายามใด ๆ ที่จะสอบสวนหรือเอาหลักฐานใด ๆ จากบุคคลนั้น

การกำหนดคุณวุฒิของล่ามภาษามือ

กองทะเบียนล่ามเพื่อคนหูหนวกแห่งชาติ (The national Registry of Interpreters for the Deaf) ได้จัดระบบเพื่อประเมินและรับรองล่ามภาษามือที่ได้รับความชำนาญในแต่ละสาขา โดยแบ่งประเภทของใบรับรองคุณวุฒิของล่ามภาษามือเป็น 4 ประเภทดังนี้⁴²

⁴⁰ MCLA 393.503(1), (2); MSA 17.55 (103)(1), (2)

⁴¹ Colo. REV. Stat. 13-90-201(d) (1973)

⁴² Michael R. Dice, "Right of the Deaf to an Interpreter During Legal and Administrative Proceedings," Disabilities Law Column, p.3114.

1. Comprehensive Skills Certificate (CSC) เป็นระดับความชำนาญสูงสุดในการแปลภาษามือผู้ที่ได้ใบรับรอง CSC จะมีความสามารถสูงในการแปลทั้งจากภาษาพูดเป็นภาษามือ และจากภาษามือเป็นภาษาพูดไม่ว่าจะเป็นภาษามือแบบอเมริกัน American Sign Language ("ASL") หรือภาษามือแบบอังกฤษ (Manual Code for English)

2. Interpretation Certificate (IC) ผู้ที่มีใบรับรองนี้สามารถแปลจากภาษาพูดเป็นภาษามือแบบอเมริกัน (ASL) ในระดับความชำนาญอย่างสูง และด้วยมาตรฐานที่ต่ำกว่า CSC และสามารถแปลกลับจากภาษามือเป็นภาษาพูดได้

3. Transliteration Certificate (TC) ผู้ที่มีใบรับรองนี้มีความชำนาญสูงสุดในการแปลจากภาษาพูดที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นภาษามือ และสามารถแปลกลับจากภาษามือเป็นภาษาพูดในระดับมาตรฐานที่ต่ำกว่า CSC

4. Reverse Skills Certificate (RSC) โดยทั่วไปแล้วใบรับรองนี้จะให้แก่คนหูหนวก ซึ่งใบรับรองนี้แสดงถึงความสามารถขั้นสูงในการแปลภาษามือเป็นภาษาพูดหรือแปลจากภาษาพูดเป็นภาษามือแบบอเมริกา (ASL) หรือภาษามือแบบอังกฤษ

นอกจากนี้ยังมีใบรับรองอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า ใบรับรองความชำนาญเฉพาะทางด้านกฎหมาย (Specialized Certificate : Legal) (SC:L) ซึ่งแสดงถึงความชำนาญทางด้าน CSC รวมกับความชำนาญเพิ่มเติมในการแปลเมื่อเกิดกรณีทางด้านกฎหมาย

นอกจากนี้กองทะเบียนล่ามเพื่อคนหูหนวกแห่งชาติ ยังได้จัดบริการในการจัดส่งล่ามภาษามือประเภท CSC เพื่อให้ในศาลโดยต้องแจ้งเป็นหนังสือแก่กองทะเบียนล่ามเพื่อคนหูหนวกแห่งชาติให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ พร้อมทั้งระบุด้วยว่า ต้องการล่ามภาษามือแบบ CSC เพื่อให้ในศาล และต้องการล่ามภาษามือแบบ CSC ที่มีประสบการณ์ในศาลหลาย ๆ ศาลด้วย

จะนั้นจะเห็นได้ว่าการที่มีกฎหมายกำหนดให้ใช้ล่ามภาษามือที่มีคุณวุฒิก็เพื่อสร้างการสื่อสารที่สมบูรณ์และถูกต้อง ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย

จรรยาบรรณของล่ามภาษามือ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 กฎหมายได้วางหลักให้ล่ามภาษามือสาบานตนในการที่จะถ่ายทอดข้อความซ้ำอีกครั้งจากคนหูหนวกด้วยความชำนาญและด้วยความยุติธรรมอย่างสูงสุด ล่ามภาษามือจึงมักจะเผชิญกับข้อขัดแย้งในการแปลตามตัวอักษร อย่างไรก็ตามดี ล่ามภาษามือมักใช้ภาษามือแบบอเมริกันเพราะเป็นภาษามือที่คนหูหนวกใช้และสามารถเข้าใจได้ง่ายกว่าภาษามือแบบอังกฤษ

ประมวลจรรยาบรรณของล่าม (Code of Ethics)⁴³ ได้บัญญัติถึงล่ามและกรณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งล่ามผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิทุกคนต้องปฏิบัติตามดังนี้

1. ความลับ (Confidentiality) กล่าวคือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายล้วนเป็นความลับโดยคำนึงถึงสิทธิพิเศษที่ได้รับความคุ้มครอง ซึ่งได้วางหลักว่า สิทธิพิเศษในเรื่องความลับนี้ขยายรวมถึงในขณะที่ล่ามภาษามือแปลให้ลูกความที่หูหนวกและทนายของเขาเหล่านั้น ซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะล่ามภาษามือที่กำลังทำหน้าที่ในบทบาทผู้แปลทางกฎหมายแต่ไม่รวมถึงกรณีที่ลูกความที่หูหนวกปรึกษาเกี่ยวกับคดีกับล่ามแค่ 2 คน ไม่ว่าจะก่อนหรือระหว่างกระบวนการทางกฎหมาย
2. ความถูกต้อง (Accuracy) กล่าวคือ ข้อความที่นำมาสื่อสารต้องออกมาด้วยความซื่อสัตย์และจากจิตสำนึกของผู้พูด โดยใช้ภาษาที่คนหูหนวกเข้าใจได้ ในขณะที่การดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย ถ้าล่ามภาษามือรู้สึกว่าร่าเริงที่จะเข้าใจลูกความที่หูหนวกของเขา ก็เป็นหน้าที่ของล่ามภาษามือที่จะแจ้งให้ผู้พิพากษาที่มีอำนาจในขณะนั้นทราบถึงปัญหาโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ยิ่งไปกว่านั้นถ้าล่ามภาษามือได้ตระหนักถึงการแปลที่ผิดใจระหว่างการดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย ล่ามภาษามือก็มีหน้าที่จะต้องแก้ไขรายการบันทึกให้ถูกต้องโดยทันที
3. ความยุติธรรม (Impartiality) กล่าวคือ ล่ามภาษามือจะต้องไม่ปรึกษาทางกฎหมาย หรือให้คำปรึกษาส่วนตัว แม้ว่าจะได้รับการร้องขอจากคู่ความอื่นที่เกี่ยวข้อง

⁴³Michael R. Dice, "Right of the Deaf to an Interpreter During Legal and Administrative Proceedings," Disabilities Law Column, p.3115.

4. ความสามารถ (Competency) กล่าวคือ ล่ามภาษามือจะต้องใช้การไตร่ตรองอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึง ความชำนาญ ความตั้งใจ และลูกความที่หูหนวกโดยไม้อาจหลีกเลี่ยงการมอบหมายนี้ได้

การกำหนดค่าล่ามภาษามือ

ล่ามภาษามือถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยเป็นคนหูหนวก กล่าวคือ นอกจากจะเป็นหลักประกันในสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกในอื่นที่จะเข้าใจในการดำเนินคดีอาญาแล้ว ยังช่วยประหยัดเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอีกด้วย ฉะนั้นล่ามภาษามือจึงสมควรได้รับค่าตอบแทน อย่างไรก็ตามค่าล่ามไม่ควรจะแตกต่างจากค่าทนาย ในสหรัฐอเมริกาหลายมลรัฐที่กำหนดให้มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่ล่ามภาษามือ อาทิเช่น กฎหมายการแปลของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 24 มีข้อกำหนดว่า เมื่อไหร่ก็ตามที่คนหูหนวกเป็นพยาน หรือเป็นคู่ความในศาล ศาลต้องจัดหาล่ามที่มีคุณสมบัติให้ และค่าล่ามรวมอยู่ในคดีด้วย กฎหมายการแปลของมลรัฐเมนโซด์้า มาตรา 253.053 มีข้อกำหนดว่า ให้มีการจัดหาล่ามให้แก่คนหูหนวกหูหนวก และค่าล่ามจ่ายโดยมลรัฐนั้น กฎหมายการแปลของมลรัฐวิสคอนซิน มาตรา 269.55 มีข้อกำหนดว่า เมื่อไหร่ก็ตามที่คนหูหนวกเป็นพยานหรือเป็นคู่ความในศาลและไม่สามารถอ่านและเขียนได้ ศาลจะจัดล่ามที่มีความสามารถให้โดยรัฐจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายออกมาให้การรับรองในเรื่องคุณสมบัติของล่ามภาษามือ จรรยาบรรณของล่ามภาษามือ และค่าล่ามภาษามือ เหมือนอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามล่ามภาษามือที่มีคุณสมบัติถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวก เพราะจะช่วยให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปอย่างยุติธรรม จากการที่ได้ติดตามกระบวนการพิจารณาของคนหูหนวก ล่ามภาษามือที่ใช้อำนาจโดยตัวจำเลยหรือโจทก์เองขาดความชำนาญในการแปลกระบวนการพิจารณาให้กับคนหูหนวกและบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ล่ามภาษามือยังขาดความเข้าใจในขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา อาทิเช่น ล่ามภาษามือต้องแปลความจากคนหูหนวกมาสู่ศาลไม่ใช่บอกแก่ทนาย และล่ามภาษามือควรถามในประเด็นที่ทนายความถามเท่านั้น ค่าตอบแทนพยานที่เป็นคนหูหนวกอธิบายนอกเหนือจากคำถามเป็นหน้าที่ของอัยการ ล่ามภาษามือไม่ต้องอธิบายโดยล่ามภาษามือต้องเข้าใจจุดที่ทนายความถามและอย่าฟังพยานที่หูหนวกอธิบายนอกเหนือจากคำตอบนั้น

ขณะนี้ท่านเริ่มให้ความสนใจในการศึกษาภาษามือมากขึ้น โดยได้รับการ
 บริการสอนจากโรงเรียนเศรษฐเสถียรซึ่งเป็นโรงเรียนสอนคนหูหนวก แต่อย่างไรก็ตามนาย
 ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษามือยังมีจำนวนน้อยมากในปัจจุบัน ดังนั้นความร่วมมือจากหน่วยงาน
 ของรัฐโดยเฉพาะโรงเรียนสอนคนหูหนวกจึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับในเรื่องจรรยาบรรณ
 ของล่ามภาษามือนั้น ในทางปฏิบัติล่ามภาษามือจะมีจรรยาบรรณที่จะถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่
 ได้รับจากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หูหนวกภายใต้จิตสำนึกและด้วยความซื่อสัตย์ของล่ามภาษามือ
 เอง อย่างไรก็ตามการที่จะมีกฎหมายออกมารับรองในเรื่องจรรยาบรรณของล่ามภาษามือจะยิ่ง
 เพิ่มประสิทธิภาพของล่ามภาษามือเอง และยิ่งจะมั่นใจได้ว่าข้อเท็จจริงที่ล่ามภาษามือได้รับ
 จากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หูหนวกนั้น ล่ามภาษามือแปลออกมาโดยถูกต้อง และด้วยความ
 ซื่อสัตย์ตรงต่อความจริง และคำล่ำในทางปฏิบัติแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หูหนวกและล่าม
 ภาษามือมาเองก็จะเป็นผู้จ่ายค่าล่าม หรือถ้าในกรณีที่รัฐจัดหาล่ามภาษามือให้แก่ผู้ต้องหาหรือ
 จำเลยที่หูหนวก รัฐก็จะเป็นผู้ออกค่าล่ามภาษามือซึ่งได้แก่ ค่าเดินทางหรือค่าพาหนะ เป็นต้น
 ไม่มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่ล่ามเหมือนอย่างเช่นจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ทนาย ในทางปฏิบัติคือ
 เป็นการบริการของรัฐ อย่างไรก็ตามการจะมีการจ่ายค่าตอบแทนแก่ล่าม เพื่อเป็นหลักประกัน
 ว่าผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกจะได้รับการแปลอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อจะรับประกันใน
 สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยในอันที่จะเข้าใจในการดำเนินคดีอาญา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย